

สมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียง
ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก*

COMPETENCIES OF SOCIAL STUDIES TEACHERS PROMOTING SUFFICIENCY
CHARACTER AMONG STUDENTS IN SECONDARY SCHOOL
PHITSANULOK PROVINCE

วิรงรอง ช่างเนียม

Wirongrong Changniam

โรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา ตำบลบ้านน้อยชุมชนสี่เหลี่ยม อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก

Noen Maprang Suksa Wittaya School Ban Noi Arch, Khilek Noen Maprang District

Phitsanulok Province

E-mail: 49jira@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 1 – 6 จำนวน 254 คน ใช้แบบสอบถาม นำเสนอข้อมูลการสัมภาษณ์โดยการบรรยายเชิงพรรณนา แบบสอบถามเป็นตารางบรรยายเชิงวิเคราะห์ ประมวลผลโดยสถิติเชิงพรรณนา ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์มาตรฐาน 5 ระดับ

ผลการวิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษาควรพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและองค์ความรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต จัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ นำบุคคล หรือองค์กรที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดกับนักเรียนมากขึ้น จากแบบสอบถามสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก สอดคล้องกับองค์ประกอบตามกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องมากที่สุด คือ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน ข้อเสนอแนะ พบว่า ครูสังคมศึกษาควรพัฒนาด้านการนำเทคโนโลยีเป็นสื่อสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาความรู้และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

คำสำคัญ: สมรรถนะของครูสังคมศึกษา; คุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียง; นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา

Abstract

Objectives of this research paper were to study the competencies of the Social studies teacher. The target groups were school director, social study, religion, and cultural teachers, totaling 3 persons, applying the interview method as the research instrument and the data were presented using the analytical descriptive table. Another target group were the secondary school students from level 1-6, totaling 254 persons, the questionnaires were used as the research instrument and the data were processed by descriptive statistics, percentage, mean and average, using 5-level scales.

The results revealed that social studies teachers should develop virtues and ethics and the knowledge of the philosophy of sufficiency economy to be applied as an example for living, and organize activities based on various learning sources, by inviting people or organizations who applied the sufficiency economy philosophy in their lives and businesses to convey the experience to students. From the questionnaire, the competencies of the Social studies teacher that promotes the sufficient lifestyle of the secondary school student in Phitsanulok Province conform to the competency framework of the teachers of the Office of the Basic Education Commission, Ministry of Education. The most conformation was the learner's development, curriculum and learning management, and classroom management. However, the researcher suggested that the Social studies teacher should apply the technology as a learning media for learning management according to the sufficiency economy philosophy, in order to develop the knowledge and the living by applying sufficiency economy philosophy.

Keywords: Social Studies Teachers; Characteristic of Sufficiency Living; Ssecondary School Students

บทนำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ปี 2517 พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนในการดำเนินวิถีชีวิตอย่างมั่นคงบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 จึงน้อมนำ ปรัชญาพระราชทาน “เศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 พุทธศักราช 2555 – 2559 (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ของแผน เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2552–2559 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญาหลักในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม จากพระบรมราโชวาทข้างต้น นำมาสู่การจัดทำคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2555 ความว่า การจัดการศึกษาต้องยึดกรอบแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัย ให้มีความพร้อมทั้งกายใจ สติปัญญา มีจิตสำนึก วัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าของความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นพลัง ทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เข้าสู่กระบวนการการศึกษาของประเทศ มีการกำหนดคุณลักษณะอย่างชัดเจน รวมระยะเวลาถึง 9 ปี ผ่านการเน้นบูรณาการไปทุกกลุ่มสาระวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ตามกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ทราบถึงสมรรถนะและข้อเสนอแนะในการพัฒนาปรับปรุงสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ สำการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังนี้ (1) สร้างแบบสัมภาษณ์จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำแบบสอบถามมาดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามวิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าคำนวณและนำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน และนำเสนอค่าทางสถิติโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ประมวลผล ในรูปแบบของการบรรยายและแสดงผลสรุปการสัมภาษณ์

สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 254 คน โดยใช้วิธีการเลือกจากสูตรของเครจซ์และมอร์แกน และเลือกแบบบังเอิญเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม มีขั้นตอนดังนี้ (1) สร้างแบบสอบถามจากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและนำแบบสอบถามมาดำเนินการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 30 คน ตามวิธีของ Cronbrach's Alpha แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก จำนวน 254 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยค่าความถี่และ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการตามสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย(Mean) โดยระดับการปฏิบัติใช้เกณฑ์มาตรฐานวัดความสำคัญ (Likert Scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาในการตีความพิจารณาประเด็นที่สำคัญโดยนำเสนอในรูปแบบการบรรยายและสรุปผล

ผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาจากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์จากโรงเรียนเนนิมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นเพศชาย มีอายุ 56 ปี ประสบการณ์ในตำแหน่ง 30 ปี และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในสถานศึกษา 4 ปี และครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 3 คน เป็นเพศหญิง มีอายุ 33 ปี, 54 ปี และ 34 ปี ประสบการณ์ในตำแหน่ง 8 ปี, 30 ปี และ 3 ปี และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งในสถานศึกษา 8 ปี, 30 ปี และ 3 ปี และผลจากการศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีความสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 6 สมรรถนะได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ จากข้อเสนอแนะ พบว่า ครูสังคมศึกษาควรพัฒนาเพิ่มเติมด้านคุณธรรม จริยธรรมและองค์ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้กับนักเรียนต่อไป ควรเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และควรใช้สื่อเทคโนโลยีมาส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงกับนักเรียนมากขึ้น หรือจัดกิจกรรมทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และควรนำบุคคล หน่วยงานหรือองค์กรที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความหลากหลายมาถ่ายทอดกับนักเรียนมากขึ้น

ผลจากการศึกษาจากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจากโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก ประกอบด้วย นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 254 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 17 – 18 ปี ระดับการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 และมีรายรับเฉลี่ยต่อวัน 51 – 100 บาท และผลจากการศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนเนนิมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก มีความสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสอดคล้องมากที่สุด คือ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมาในระดับมาก คือ ภาวะผู้นำครู การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ จากข้อเสนอแนะพบว่า ครูสังคมศึกษาควรพัฒนาเพิ่มเติมด้านการนำเทคโนโลยีเป็นสื่อสำหรับการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้มากขึ้น และควรพัฒนาด้านความรู้และการใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนเนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก มีความสอดคล้องตามกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ **กาญจนา ใจทาหลี่ (2555)** ที่พบว่า โดยภาพรวมสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในโรงเรียนลำปางกัลยาณีอยู่ในระดับสูงกว่าโรงเรียนกวดวิชาในเขตจังหวัดลำปาง โดยสมรรถนะทุกด้านอยู่ในระดับสูง ลำดับแรกคือ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านภาวะผู้นำครู และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ขณะเดียวกันด้านที่ระดับปานกลาง คือ ด้านวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ **เวโรจน์ รัตนกิตติโรจน์ (2555)** ที่พบว่า สมรรถนะของครูสังคมศึกษาในการส่งเสริมความเป็น พลโลกที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอมืองเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และด้านการส่งเสริมการเป็นพลโลก ที่พึงประสงค์แก่นักเรียนที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และยังสอดคล้องกับ **ไพโรบูรณ์ จาริต (2553)** ที่พบว่า สมรรถนะของข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร มีคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมในการนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก รายด้าน พบว่า มี 3 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน 2) ด้านคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพและ 3) ด้านภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม ซึ่งสอดคล้องกับ **อาลิษา ทองทวี (2553)** ที่พบว่า ข้าราชการครูสายการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตขอนแก่น เขต 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะของข้าราชการครูสายงานการสอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ 1) ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนถือว่าเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม 2) การกำหนดเป้าหมายและแนวทางทางปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการถือว่าเป็นผู้มีสมรรถนะ ด้านจริยธรรม และ 3) ความตั้งใจที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นถือว่าเป็นสมรรถนะด้านความร่วมมือร่วมใจ ตามลำดับ

องค์ความรู้จากการวิจัย

1. สมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก มีความสอดคล้องกับกรอบสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 6 สมรรถนะในแบบสัมภาษณ์ได้แก่ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้และสอดคล้องในระดับปฏิบัติมากที่สุด 3 สมรรถนะในแบบสอบถาม ได้แก่ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน รองลงมา มีความสอดคล้องในระดับปฏิบัติมาก 3 สมรรถนะ ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำครู ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

2. จากข้อเสนอแนะ ทำให้ทราบสมรรถนะที่ต้องการให้ครูสังคมศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม และองค์ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดและปฏิบัติเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนมากขึ้น ประสานชุมชนในการจัดกิจกรรมโดยนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตแก่นักเรียน การนำสื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และบุคคลตัวอย่างที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาช่วยส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงแก่นักเรียนมากขึ้น

สมรรถนะของครูสังคมศึกษา
ที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่
อย่างพอเพียงของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด
พิษณุโลก

สมรรถนะมากที่สุด

➤ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการ
เรียนรู้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษาที่ส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนนินมะปรางศึกษาวิทยา จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมมีประสิทธิภาพดีมาก และควรพัฒนาเพิ่มเติมดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม และองค์ความรู้ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยการอบรมทางด้านศาสนา และการพัฒนาองค์ความรู้ผ่านการอบรมต่าง ๆ เพื่อสามารถถ่ายทอดให้กับนักเรียนต่อไปได้อย่างแท้จริง
2. การนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย โดยนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในองค์ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือจัดกิจกรรมทัศนศึกษาตามแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และควรนำบุคคลตัวอย่าง หน่วยงาน องค์กร ที่ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นต้นแบบที่มีความหลากหลายมาถ่ายทอดแก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น
3. การนำองค์ความรู้มาปฏิบัติเป็นแบบอย่างและถ่ายทอดเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงการดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง โดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับผู้เรียน เพื่อให้รู้สึกว่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิต

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาครูในพื้นที่การศึกษาหรือในหน่วยงานต้นสังกัด โดยจัดในรูปแบบกิจกรรม โครงการ หรือหลักสูตรฝึกอบรม
2. นำองค์ความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้กับนักเรียนต่อไป ควรเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และควรใช้สื่อเทคโนโลยีมาส่งเสริมคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียงกับนักเรียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสมรรถนะของครูสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะการอยู่อย่างพอเพียงของนักเรียนในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่หรือบริบทที่แตกต่างกัน
2. ควรศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสมรรถนะของครูสายสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา ใจทาหลี่. (2555). *การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะของครูผู้สอนในโรงเรียนลำปางกัลยาณีและโรงเรียนกวัดวิชาในเขตจังหวัดลำปาง (การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพบูรณ์ จาริต. (2553). *สมรรถนะของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ระนอง พิลาบุดร และอังคณา ตุงคะสมิต. (2553, มกราคม-มีนาคม). การศึกษาการคิดประยุกต์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปาโมเดล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 4 (1), 104-111.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559). (2544, 14 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 128 ตอนพิเศษ 145 ง. หน้า 10.
- เวโรจน์ รัตนกิตติโรจน์ และผู้แต่งคนอื่นๆ. (2555). *สมรรถนะของครูสังคมศึกษาในการส่งเสริมความเป็นพลโลกที่พึงประสงค์ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่ (การค้นคว้าแบบอิสระวิชาการสอนสังคมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุพล แก้วหนองแสง. (2554). *การพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อยู่อย่างพอเพียง โรงเรียนบ้านโนนพุดรา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) : ฉบับสรุป*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

- อังก์วรา สมดี. (2557). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนเวียงกาหลง อำเภอป่าเป้า จังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาลิษา ทองทิวี. (2553). สมรรถนะประจำสายงานของข้าราชการครูสายการสอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.